

**Velkommen til Medicinhavernes
nyhedsbrev**

Sommersæsonen er overstået og det tynder ud i de mange besøg. Men selv om bladene falder, og luften bliver køligere, er der nok at lave i Medicinhaverne. Blandt andet bliver der arbejdet på etableringen af den nyeste have, Haven for de fem sanser.

KALENDER

Lørdag den 4. november 2023, kl. 16.30 - 21.30

LYS I MØRKET

Lys i Medicinhaverne, plantefortællinger, konkurrence, smagsprøver, koncert og meget mere.

Der er gratis adgang for alle.

Læs mere længere nede i nyhedsbrevet.

Tirsdag den 5. december 2023

Julefrokost for de frivillige i havegruppen

Onsdag den 31. januar 2024, kl. 10.00 - 14.00

Planlægningsmøde for havegruppen

Borgerhuset, Ahlefeldtsgade, Rudkøbing

Nye medlemmer er meget velkomne.

Kontakt venligt formand Per Mansa på per@mansa.info og fortæl, at du kommer.

Yderligere oplysninger kommer senere på medicinhaverne.dk

Onsdag den 7. februar 2024

Foredrag med Hyldemor

i Borgerhuset i Rudkøbing holder Maria Lisette Jacobsen (Hyldemor) foredrag om havens apotek.

STORMSKADER

Øv, øv og atter øv. Stormen, der den 20.-21. oktober ruskede Danmark godt og grundigt, tog også for sig i Medicinhaverne.

Humlekulen er blevet til det skæve tårn i Tranekær, og flere træer blev lagt ned. Det fik bl.a. ud over et valnøddetræ, en sølvblad, tårepil og en del æbletræer. Andre træer fik revet grene af. Heldigvis har hækkene rundt om haverne beskyttet planterne. Så skaden er først og fremmest sket i arboretet.

VELKOMMEN TIL LYS I MØRKET

Lørdag d. 4. november kl. 16.30 til 21.30

16.30 Lys og fakler tændes

17.30 og 18.15 Plantefortællinger ved Annie Steen Andersen

19.00 og 21.00 Koncert med Esben Just

21.30 Lysene slukkes, tak for i aften

Hele aftenen:

Konkurrence: Kender du medicinplanterne?

Smagsprøver på forskellige urteteer

Lanterner til børn: 20 kr. pr. stk.

Diasshow fra Medicinhaverne

Salg af kaffe og kage

Salg af øl og vand

Der sker en masse i hele Tranekær under Lys i Mørket.

Det kan du læse mere om her: <https://www.langeland.dk/lange...>

DE FEM SANSERS HAVE

Medicinhaverne er i fuld gang med at anlægge den sjette temahave, og opfylder dermed den oprindelige plan for haverne

Medicinhaverne i Tranekær består i dag af fem temahaver, et arboret med medicinske træer, en "Børnenes Medicinhave" samt "Planteriet", hvor der fremstilles planter til salg. Og nu er endnu en have på vej.

Anlægsfirmaet er færdigt med deres del af arbejdet. Hækken af avnbøg plantede de frivillige sidste år, og snart går en ny havegruppe i gang med at plante træer og buske.

I "De Fem Sansers Have" kommer der planter, som alle har eller har været tilskrevet medicinsk betydning for en eller flere af vores sanser. Som med de øvrige temahaver er det havekonsulent Jann Poulsen, Svendborg, der har tegnet anlægget, og den runde haves form går igen i alle bedene. Desuden er der et undertema med vilde spiselige planter, som placeres i 3 særlige bede med henholdsvis strandens, engens og skovens planter.

For høresansen er det bl.a. tanken at have *Echinacea sepp. purpurea* – purpursolhat. Af planter, der har været tilskrevet virkning for synssansen, er der bl.a. valgt *Magnolia officinalis* - Lægemagnolia. Mange planter er i aromaterapien

beskrevet som havende betydning for lugtesansen. Her kan bl.a. nævnes *Chamaemelum mobile* – kamille.

Smagssansen bliver påvirket af mange planter bl.a. *Iris germanica Florentina* – haveiris. Og endelig har følesansen været beskrevet som påvirket af *Saponaria officinalis* – sæbeurt.

John og Mette lagde i august pap og aviser ud på stierne i Haven for de fem sanser i forsøget på at holde de værste tidsler væk.

De frivillige i Haven for de fem sanser: Fra venstre Gunvor, Lissi, John, Mette og Niels. I løbet af efteråret planter vi træer og buske. De øvrige planter kommer i jorden til foråret.

PURPURSOLHAT

(*Echinacea purpurea*)

Der findes et utal af både arter og sorter af den populære stauede solhat, men det er især den røde solhat eller purpursolhat, der hovedsagelig har været anvendt medicinsk. Bleg solhat og smalbladet solhat er dog tilskrevet lignende

effekt.

Man mener, at den medicinske virkning af solhat især skyldes indholdet af forskellige fenoler og alkylamider, der er bakteriehæmmende, samt polysakkarider. I kombination styrker de formentlig immunforsvaret. Der foreligger dog modstridende forskningsresultater.

Udtræk af roden har i århundreder været brugt af nordamerikanske indianere mod insekt- og slangebid, mod tandpine samt diverse halsinfektioner. De virksomme stoffer udvindes som dekokt af roden, og ekstrakter fra plantens grønne dele kan efter sigende endvidere bruges forbyggende mod forkølelse og til at styrke immunforsvaret.

Solhat vokser vildt på den Nordamerikanske prærie og i lyse skove. Den skal stå tørt og gerne i sol. Første gang den nævnes dyrket i Danmark er i 1800 i Botanisk Have. Purpursolhat er blevet meget populær i haverne i de senere år, idet den tiltrækker mange sommerfugle og bier.

Helle Ravn

NYT FRA HAVERNE

Gode ideer til kvashegn?

Vi (her Poul) laver i øjeblikket forsøg med haveaffald i kvashegnet ved Haven for urin- og kønsveje.

Hvis nogen, der læser med her, har erfaringer i den retning, så send os gerne en mail på medicinhaberne@fynpost.dk

Gode redskaber er guld værd

Tove glæder sig over, at arbejdet med at rense fugerne i Hildegard af Bingens have er blevet lettere siden, vi købte den lille elektriske stålbørste.

Henrik ordner havegange i Haven for fordøjelse, stofskifte og ernæring. Han er glad for hjulhakken, som fungerer rigtig godt i gangarealer.

Der er også kommet nye redskaber til de frivillige i den nye have, Haven for de fem sanser.

Hver have har sine egne redskaber, som er markeret med en bestemt farve, så man nemt kan se, hvor de hører til. Og de frivillige i Haven for de fem sanser har valgt GULD.

GAMLE GRØNTSAGSSORTER

Bente luger i grøntsagsbedet i Haven for fordøjelse, stofskifte og ernæring.

Her dyrker vi grøntsager med frø fra NordGen, den nordiske genbank. Det er grøntsager af gamle sorter, som bl.a. har alle bitterstofferne i behold.

Videnskabelige undersøgelser viser, at de gamle sorter er sundere end nutidens moderne grøntsager.

[Du kan læse mere og se videoer om forsøgene HER.](#)

Jens Jakob har sikret sig frø til næste års solsikkelabyrinth i Medicinhavernes arboret.

Så er der friskplukkede vindruer til teen. To nye frivillige har meldt sig til arbejdet i Haven for fordøjelse, stofskifte og ernæring, fra venstre er det norskfødte Beate, der har slået sig ned i Bagenkop, og ved siden af Beate er det Henrik, hvis accent også afslører, at han er tilflytter til Langeland.

VIL DU VÆRE FRIVILLIG?

Vi kan godt bruge endnu flere hænder i den nye sæson, så hvis du har lyst til at være med, kan du læse mere og tilmelde dig [via dette link.](#)

VIDSTE DU

at du kan læse alle de tidligere nyhedsbreve her:

<https://medicinhaveerne.dk/nyhedsbrev/>

Følg også Medicinhaverne på

Instagram: [instagram.com/medicinhaveerne_tranekaer/](https://www.instagram.com/medicinhaveerne_tranekaer/)

Facebook: Medicinhaverne Tranekær

<https://www.facebook.com/MedicinhaverneTranekaer/>

Tilmelding Medicinhavernes Nyhedsbrev via dette link

eller ved at sende en mail med "ja tak" til
Nyhedsbrev@Medicinhaberne.dk

Nyhedsbrevet udsendes af
Medicinhaberne i Tranekær, Botofte Strandvej 2A, 5953 Tranekær
medicinhaberne@fynpost.dk

Redaktør: Lise Munk
Tekst og billeder: Per Mansa, Helle Ravn, Lene Anker, Bente Wulff, Ole F.
Jakobsen.

Læs om vores persondatapolitik her:
<https://medicinhaberne.dk/persondatapolitik/>